

חוברת תרגול – המיתולוגיה היוונית: אלים, גיבורים ומטמורפוזות

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את המושגים המרכזיים של המיתולוגיה היוונית ואת תפקידי המיתוס בתרבות
- להבין את הרקע הגאוגרפי-היסטורי של יוון העתיקה ואת ההבדלים בין ספרטה לאתונה
- לזהות את האלים האולימפיים, הסיפורים המרכזיים והמטמורפוזות שבהם ואת המסרים שהם מעבירים
- לקשר בין המיתוסים לביטויים עבריים נפוצים ולהשתמש בהם נכון בהקשר יומיומי

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – הכרת המושגים

1. ב – סיפור עתיק שמנסה להסביר את העולם ולהעביר מסר
2. ג – הומרוס
3. ב – הסיודוס
4. ב – אמונה באלים רבים

חלק ב' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – השלמת משפטים

1. מיתוסים
2. רומי
3. מונותיאיזם
4. אלים

חלק ג' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – חשיבה וכתיבה

1. כי הסיפורים עברו מפה לאוזן במשך דורות רבים לפני שנכתבו, ולכן השתנו מעט בכל פעם
2. הסבר תופעות טבע (למשל הד), לימוד ערכים (למשל עונש על יוהרה), וחיבור בין אנשים (למשל המשחקים האולימפיים)
3. פוליתיאיזם הוא אמונה באלים רבים כמו ביוון העתיקה, ומונותיאיזם הוא אמונה באל אחד כמו ביהדות
4. תשובה אישית - יש לכלול תופעת טבע ברורה ודמות או דמויות שמסבירות אותה בסיפור

חלק ד' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – היכרות עם הארץ

1. ב – הררי, עם מעט אדמה לחקלאות
2. ב – כי הים היה קרוב כמעט לכל מקום
3. ב – עיר־מדינה עצמאית

חלק ה' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – עובדות ופרטים

1. לא נכון – רוב השטח הררי, ורק מעט אדמה הייתה מתאימה לחקלאות.
2. נכון – אלה היו הגידולים המרכזיים – לשמן, יין ולחם.
3. נכון – כל עיר־מדינה הייתה עצמאית לגמרי.
4. לא נכון – נשים, עבדים וזרים לא השתתפו בשלטון באתונה.

חלק ו' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – השלמות ומושגים

1. אגורה
2. ספרטה
3. דמוקרטיה

חלק ז' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – השוואת ספרטה ואתונה

1 – ב (ספרטה)
2 – ג (אתונה)
3 – א (ספרטה)
4 – ה (אתונה)
5 – ד (ספרטה)

חלק ח' – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – שאלות ידע

1. ב – כאוס – חלל ריק וחשוך
2. ב – האדמה, אם כל החיים
3. ג – קרונוס
4. ב – באי כרתים

חלק ט׳ – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – השלמת משפטים והתאמה

- 1. אש
- 2. שמים
- 3. ריאה

חלק י׳ – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – התאמה

- 1 – ה (שלט בשמים)
- 2 – ג (שלט בים)
- 3 – א (שלט בעולם התחתון)
- 4 – ב (נושא את השמים בעונש)
- 5 – ד (יצר את האדם מטיט)

חלק י״א – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – זיהוי בסיסי

- 1. ב – השמים, הברק והרעם
- 2. ג – אתנה

חלק י״ב – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – עובדות נוספות

- 1. נכון – כך כתוב בתיאור של פוסידון ביחידה
- 2. נכון – לפי הטקסט ארס הוא בן זאוס והרה

חלק י״ג – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – התאמת שמות יווניים לרומיים

- 1 – ג (יופיטר)
- 2 – ד (יונו)
- 3 – ב (נפטון)
- 4 – א (מינרווה)

חלק י״ד – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – השלמות

- 1. ארטמיס
- 2. פוסידון
- 3. אפרודיטה

חלק ט״ו – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – זיהוי ועובדות

- 1. א – אהבה לדבר ולפטפט
- 2. ג – אריגה
- 3. ג – נוצות, חוטים ושעווה
- 4. ב – שכל מה שיגע בו יהפוך לזהב

חלק ט״ז – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – התאמת דמות למטמורפוזה

- 1 – ג (הפך לפרח לבן־צהוב ליד המעיין)
- 2 – א (נשאר ממנה רק קול – הד)
- 3 – ה (הפכה לעכביש שאורג לנצח)
- 4 – ו (שמו ניתן לים שבו צנח)
- 5 – ד (קיבל כוח שכל מגע שלו הופך לזהב)
- 6 – ב (נענש על שגנב אש לבני האדם)

חלק י״ז – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – הבנה, מסר וכתיבה

- 1. דרך האמצע
- 2. תקווה

חלק י״ח – פרק 6 • מילים וביטויים מהמיתולוגיה בעברית ובחיי היומיום – מניין הגיעו הביטויים

- 1. א – נרקיס שהתאהב בבבואתו במים
- 2. ב – נקודת התורפה, המקום החלש
- 3. א – האל פאן שהבהיל עוברי אורח ביער
- 4. ב – מעשה שמשחרר שרשרת בעיות שקשה לעצור
- 5. א – מהטיטאן שנושא את כיפת השמים על כתפיו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה כוללת הגדרה ברורה של מיתוס ושני תפקידים שונים מתוך השלושה (הסבר טבע, ערכים, ליכוד)
- תשובה טובה מראה התאמה נכונה בין אל לתחום ולסמל, כולל קשר משפחתי אחד לפחות
- תשובה טובה מסבירה את מקור הביטוי במיתוס ונותנת דוגמה הגיונית מהחיים, לא רק הגדרה יבשה

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשלושה-ארבעה מפגשים: פרק 1-2 במפגש אחד, פרק 3-4 בשני, פרק 5-6 בשלישי, עם משחק סיכום בסוף
- לתלמידים מתקשים אפשר לתת את טבלת האלים כעזר קבוע בזמן התרגול בפרק 4 ו-6
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף משימת כתיבה יצירתית - סוף אחר לאחד הסיפורים, או ביטוי עברי חדש שהיו ממציאים ממיתוס קיים
- כדאי לשלב קריאה בקול והקראה הדדית של הסיפורים בפרק 5 לפני מילוי שאלות הניתוח, כדי לחזק הבנה לפני כתיבה

חוברת תרגול – המיתולוגיה היוונית: אלים, גיבורים ומטמורפוזות

המיתולוגיה היוונית – אלים, גיבורים ומטמורפוזות

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה
2. פרק 2 – יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה
3. פרק 3 – בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס
4. פרק 4 – שנים עשר האלים האולימפיים
5. פרק 5 – סיפורים ומטמורפוזות
6. פרק 6 – מילים וביטויים מהמיתולוגיה בעברית ובחיי היומיום

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – המיתולוגיה היוונית: אלים, גיבורים ומטמורפוזות

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת שישה פרקים. עובדים לפי הסדר, פרק אחרי פרק. בכל פרק יש שאלות קצרות ומשימות. בסוף כל פרק אפשר לבדוק תשובות.

📖 מילון קטן:

מיתוס	סיפור עתיק שמסביר את העולם ומעביר ערכים
פוליתיאיזם	אמונה באלים רבים, כמו ביוון העתיקה
פוליס	עיר-מדינה עצמאית ביוון העתיקה, כמו ספרטה או אתונה
אקרופוליס	גבעה מבוצרת במרכז הפוליס עם מקדשים
אגורה	כיכר השוק והמפגש במרכז הפוליס
טיטאנים	דור הענקים שקדם לאלי האולימפוס, בהם קרונוס
מטמורפוזה	שינוי צורה של דמות - מאדם לפרח, לעכביש ועוד
היבריס	יוהרה או גאווה מוגזמת שמביאה לעונש מהאלים
אובידיוס	משורר רומי שכתב את ספר מטמורפוזות
הסיודוס	משורר יווני שכתב על בריאת העולם ומשפחת האלים

1 חלק א' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – הכרת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך מגדירים מיתוס?

א) שיר שנכתב השנה ב) סיפור עתיק שמנסה להסביר את העולם ולהעביר מסר

ג) רשימת חוקים של מדינה ד) כתבה בעיתון על מדע

2. מי כתב את שירי הגבורה הידועים?

א) הסיודוס ב) אובידיוס ג) הומרוס ד) אפולו

3. מי כתב על בריאת העולם?

א) הומרוס ב) הסיודוס ג) אובידיוס ד) פרומתאוס

4. מה המילה הזו אומרת?

א) אמונה באל אחד ב) אמונה באלים רבים ג) כתיבת שירה ד) עבודת אדמה

2 חלק ב' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה מיתולוגיה פירושה אוסף כל ה _____ של עם אחד

2. אובידיוס היה משורר _____ שכתב את "מטמורפוזות"

3. היהדות מאמינה באל אחד, ולכן נקראת _____

4. הסיודוס כתב ספר בשם "תולדות ה_____ "

3 חלק ג' – פרק 1 • מהי מיתולוגיה ומאיפה היא מגיעה – חשיבה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. מדוע לדעתכם לאותו מיתוס יש כמה גרסאות שונות? הסבירו בשתיים-שלוש משפטים

2. לפי הטקסט, מהם שלושת התפקידים של המיתוס? תנו דוגמה אחת לכל תפקיד

3. הסבירו בעצמכם מה ההבדל בין פוליתיאיזם למונותיאיזם, עם דוגמה אחת מכל סוג

4. כתבו בשלוש שורות: איזו תופעת טבע הייתם רוצים להסביר בעזרת סיפור, ומי הדמויות בסיפור שלכם

4 חלק ד' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – היכרות עם הארץ

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה רוב השטח ביוון?

(א) מישורי וביצתי (ב) הררי, עם מעט אדמה לחקלאות (ג) מדברי לגמרי (ד) אי אחד גדול בלבד

2. מה עזר ליוונים להפליג בים?

(א) כי לא היו הרים כלל (ב) כי הים היה קרוב כמעט לכל מקום (ג) כי אסור היה לגדל אדמה

(ד) כי לא היה להם מספיק מים

3. מה המילה פוליס מתארת?

(א) הר גבוה ביוון (ב) עיר־מדינה עצמאית (ג) שם של אל יווני (ד) ספינת מסחר

5 חלק ה' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – עובדות ופרטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	רוב שטחה של יוון היה מתאים לחקלאות נרחבת.	☐	☐
2	שלושת הגידולים החשובים ביוון היו זיתים, ענבים ודגנים.	☐	☐
3	לכל פוליס היו חוקים, צבא ומטבע משלה.	☐	☐
4	באתונה כל התושבים, כולל נשים ועבדים, השתתפו בשלטון.	☐	☐

6 חלק ו' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – השלמות ומושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. בלב הפוליס עמדו שני מרכזים: האקרופוליס וה _____ – כיכר השוק והמפגש.

2. ב _____ שלטו שני מלכים ומועצת זקנים, ורק מעטים קיבלו החלטות.

3. באתונה שלטה _____ – אספת האזרחים הייתה זו שהחליטה.

7 חלק ז' – פרק 2 • יוון העתיקה: הארץ, הפוליס, ספרטה ואתונה – השוואת ספרטה ואתונה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שני מלכים ומועצת זקנים שולטים	___	**א.** ספרטה
2. אספת העם מחליטה – דמוקרטיה	___	**ב.** ספרטה
3. הכי חשוב: צבא, משמעת וכוח	___	**ג.** אתונה
4. הכי חשוב: מסחר, אמנות ופילוסופיה	___	**ד.** ספרטה
5. ההילוטים עבדו בשדות	___	**ה.** אתונה

8 חלק ח' – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – שאלות ידע

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה שם בהתחלה, לפני הכול?

(א) ים גדול (ב) כאוס – חלל ריק וחשוך (ג) הר האולימפוס (ד) צבא הטיטאנים

2. מי זו גאיה במיתוס?

(א) אלת הים (ב) האדמה, אם כל החיים (ג) אשתו של זאוס (ד) נימפה שהפכה להד

3. מי פחד מילדיו ובלע אותם?

(א) זאוס (ב) אורנוס (ג) קרונוס (ד) פרומתאוס

4. איפה זאוס הוסתר כתינוק?

א) בהר האולימפוס ב) באי כרתים ג) בעולם התחתון ד) בתוך מערה בספרטה

9 חלק ט' – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – השלמת משפטים והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. פרומתאוס גנב מהאלים את ה _____ ונתן אותה לבני האדם

2. בעונשו, על אטלס לשאת את כיפת ה _____ על כתפיו לנצח

3. זאוס, פוסידון והאדס הם אחים, בני קרונוס ו _____

10 חלק י' – פרק 3 • בריאת העולם והאלים: מכאוס לאולימפוס – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. זאוס	___	**א.** שלט בעולם התחתון
2. פוסידון	___	**ב.** נושא את השמים בעונש
3. האדס	___	**ג.** שלט בים
4. אטלס	___	**ד.** יצר את האדם מטיט
5. פרומתאוס	___	**ה.** שלט בשמים

11 חלק י"א – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במה שולט זאוס?

א) הים ב) השמים, הברק והרעם ג) החוכמה ד) האהבה

2. איזו אלה חכמה ולוחמת?

א) הרה ב) אפרודיטה ג) אתנה ד) דמטר

12 חלק י"ב – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – עובדות נוספות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	פוסידון הוא אל הים, רעידות האדמה והסוסים	☐	☐
2	ארס הוא בנם של זאוס והרה	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – התאמת שמות יווניים לרומיים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. זאוס	____	**א.** מינרווה
2. הרה	____	**ב.** נפטון
3. פוסידון	____	**ג.** יופיטר
4. אתנה	____	**ד.** יונו

14 חלק י"ד – פרק 4 • שנים עשר האלים האולימפיים – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. אלת הציד, הירח וחיות הבר נקראת _____

2. האל שסמלו הוא קלשון (טריאינה) נקרא _____

3. האלה שלפי סיפור אחד נולדה מקצף הים היא _____

15 חלק ט"ו – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – זיהוי ועובדות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך הייתה אקו לפני העונש?

א) אהבה לדבר ולפטפט ב) שתיקה מוחלטת ג) גאווה ביופייה ד) חמדנות

2. מה ארכנה ידעה לעשות טוב מאוד?

א) ריצה ב) פיסול ג) אריגה ד) שירה

3. מאילו חומרים נבנו הכנפיים?

א) בד ומשי ב) עלי דפנה ג) נוצות, חוטים ושעווה ד) עץ וברזל

4. מה הייתה משאלתו של מידס?

א) שיהיה הכי חכם ב) שכל מה שיגע בו יהפוך לזהב ג) שיוכל לעוף ד) שיהיה בן אלמוות

16 חלק ט"ז – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – התאמת דמות למטמורפוזה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נרקיס	____	**א.** נשאר ממנה רק קול – הד
2. אקו	____	**ב.** נענש על שגנב אש לבני האדם
3. ארכנה	____	**ג.** הפך לפרח לבן־צהוב ליד המעיין
4. איקרוס	____	**ד.** קיבל כוח שכל מגע שלו הופך לזהב
5. מידס	____	**ה.** הפכה לעכביש שאורג לנצח
6. פרומתאוס	____	**ו.** שמו ניתן לים שבו צנח

17 חלק י"ז – פרק 5 • סיפורים ומטמורפוזות – הבנה, מסר וכתיבה

השלימו את המילה החסרה.

1. דדלוס הזהיר את איקרוס לטוס ב _____ – לא גבוה ולא נמוך מדי

2. בתחתית הכד של פנדורה, אחרי שכל הצרות יצאו, נשארה רק ה _____

18 חלק י"ח – פרק 6 • מילים וביטויים מהמיתולוגיה בעברית ובחיי היומיום – מניין הגיעו הביטויים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. ממי לקוח הביטוי נרקיסיזם?

א) נרקיס שהתאהב בבבואתו במים ב) אתנה שארגה בד מופלא ג) אכילס הגיבור

ד) פנדורה שפתחה כד

2. מה המשמעות של עקב אכילס?

א) הצלחה בכל דבר שנוגעים בו ב) נקודת התורפה, המקום החלש ג) בהלה פתאומית וחזקה

ד) עבודה קשה שאינה נגמרת

3. מי האל שעל שמו נקראת פאניקה?

א) האל פאן שהבהיל עוברי אורח ביער ב) זאוס מלך האלים ג) הטיטאן אטלס

ד) המוזות, אלות ההשראה

4. מה קורה כשפותחים תיבת פנדורה?

א) מתנה נעימה ומפתיעה ב) מעשה שמשחרר שרשרת בעיות שקשה לעצור ג) קול שחוזר על עצמו

ד) ספר מפות

5. על שם מי נקרא ספר המפות אטלס?

א) מהטיטאן שנושא את כיפת השמים על כתפיו ב) מפוסידון אל הים ג) מאפרודיטה אלת היופי

ד) מהמלך מידס

כרטיס יציאה

אני יודע/ת להסביר מהו מיתוס ולתת שתי דוגמאות לתפקידיו

אני יכול/ה לשייך לפחות שישה אלים אולימפיים לתחום האחריות ולסמל שלהם

אני יכול/ה להסביר שלושה ביטויים עבריים שמקורם במיתולוגיה ולהשתמש בהם במשפט

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀